

BRANKA MANIN □ Hrvatski školski muzej, Zagreb

Temu zajedničke odgojno-obrazovne akcije Sekcije za muzejsku pedagogiju Hrvatskoga muzejskog društva *Kotač*, Međunarodnu godinu zblizavanja kultura (2010.) te ICOM-ovu temu kojom je obilježen Međunarodni dan muzeja (*Muzeji za društveni sklad*) Hrvatski je školski muzej objedinio programom *Školski muzej na kotačima*.

Osmišljavajući projekt i program, spontano se nametnula suradnja s Romskom zajednicom u Hrvatskoj. Kako su Romi nomadski narod i stalno u pokretu, a mnogi iz ciljine skupine ipak ne mogu doći k nama i sudjelovati u našim programima, krenuli smo na put. U suradnji s Udrugom *Romi za Rome Hrvatske*, Udrugom Roma grada Belog Manastira - Baranje te Osnovnom školom Podturen i Područnom školom Držimurec - Strelec održane su radionice *Pišemo krasopisom* te *Biti učitelj/učiteljica*.

Dolazeći/ulazeći u djeci/sudionicima poznate prostore (prostor Udruge u Belom Manastiru, Caritas Zagrebačke nadbiskupije u Kaljama na Žumberku, Osnovne škole Podturen te u Područnu školu Držimurec - Strelec), izbjegli smo problem nepovjerenja prema prostoru, odnosno olakšali rad voditeljici radionica. Sav potreban materijal nosili smo sa sobom, kao i kostime, što je uvelike olakšalo i ubrzalo prihvaćanje aktivnosti.

Tijekom radionice *Pišemo krasopisom* koristili smo se posebno osmišljenim radnim listovima, uz upute voditeljice. Radionica je bila metodički prilagođena osobama koje nisu imale prigodu sresti se prije toga s pisanjem perom i tintom, a u njoj su mogla sudjelovati djeca već od drugog razreda osnovne škole (potrebna je i poželjna elementarna pismenost). Gornje granice starosti sudionika nije bilo.

Radionica *Biti učitelj/učiteljica* dramska je radionica igranja uloga. Sudionici su se odjenuli u kostime (školske kute za djevojčice/djevojke, dječake/mladiće), a potom smo započeli s vježbama upoznavanja i opuštanja kako bi aktivnost igranja uloga tekla što spontanije i neprekinuto. Uz upute voditeljice, uslijedilo je igranje uloga (učiteljica/učitelja i učenika). Sudionici su iz uputa doznali mnoštvo informacija o profesiji učitelja i o tome kakvo je to zanimanje bilo nekad (uglavnom u 19. st.) i kakvo je danas.

Skupine koje su sudjelovale u radionicama i programu bile su različite. Činili si ih osnovnoškolci i srednoškolci Romi iz Čakovca i okolice, navikli na tu vrstu rada, vrlo kooperativni i susretljivi; učenici trećih, četvrtih, petih i šestih

sl. 1. Pripremne vježbe opuštanja za radionicu *Biti učitelj/učiteljica* u Kaljama

sl. 2. Radionica *Pišemo krasopisom* u Kaljama

sl. 3. *Pišemo krasopisom* u Držimurcu

sl. 4. Radionica *Biti učitelj/učiteljica* u Podturnu

sl. 5. Izložba *Školski muzej na kotačima*

sl. 6. Nastup KUD-a *Darda* u Hrvatskome školskome muzeju

razreda u koje su integrirana romska djeca u Podturnu i Držimurcu - Strelcu; osnovnoškolci, srednjoškolci i odrasli u Belom Manastiru - zainteresirani, no s manjom razinom koncentracije i vidljivo nenaviknuti na tu vrstu aktivnosti.

Kako nam je jedan od ciljeva bila izložba kojom smo željeli prikazati radove i sudjelovanje sve djece u svim radionicama izvan Muzeja, ali i u Muzeju, sve su radionice održane tijekom ožujka i početkom travnja. Želeći sudionike (odnosno dio njih) ipak upoznati sa samim prostorom Muzeja i stalnim postavom, organizirali smo proslavu Đurđevdana, uz razgledavanje stalnog postava i izložbe *Školski muzej na kotačima*, i to za članove Udruge *Romi za Rome Hrvatske* 6. svibnja, te predstavljanje Kulturno-umjetničkog društva *Darda*, u suradnji s Udugom Roma grada Belog Manastira, čiji su članovi izveli koreografije kojima su predstavili običaje Roma s različitih područja i tradicionalnu igru baranjskih Roma *Mošu*. U sklopu događanja održano je i predavanje *Odgov i obrazovanje Roma* (prof. dr. Neven Hrvatić i prof. dr. Koraljka Posavec s Odsjeka za pedagogiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu).

Hrvatski školski muzej kontinuirano i sustavno radi na približavanju različitim skupinama posjetitelja. Unutar svojih prostora čini to organiziranjem posjeta stalnom postavu, povremenim izložbama, radionicama i igraonicama te predavanjima. Uvidjevši potrebu otvaranja široj javnosti, pogotovo izvan Zagreba, intenzivirali smo ponudu tzv. pokretnih izložaba, odnosno prilagodili smo naše izložbene projekte izlaganju u drugim prostorima. Naknadno se pojavila potreba i za djelovanjem u obliku radionica i igraonica izvan naših prostora te smo iskoračili izvan Zagreba za što je akcija *Kotač* bila izvrstan povod.

Nastavljajući s tom vrstom rada, sudjelovali smo s trodnevnom radionicom ručnoga rada (vezenje križićem) na Međunarodnome dječjem festivalu u Šibeniku 2010.

Uzimajući u obzir potrebu otvaranja i približavanja posjetitelju i potencijalnom posjetitelju, odnosno skupinama kojima je teže (zbog organizacijskih ili nekih drugih razloga) posjetiti naš Muzej, pokrenuli smo akciju *Školski muzej na kotačima*, koju kanimo nastaviti i ubuduće.

Priljeno: 11. veljače 2011.

SCHOOL MUSEUM ON WHEELS – THE CROATIAN SCHOOL MUSEUM HITS THE ROAD

The Croatian School Museum persistently and systematically works on getting closer to different groups of visitor. Having seen the need to open up to the general public, particularly outside Zagreb, the museum has stepped up its programme of touring exhibitions, that is, has adapted its exhibition projects for presentation in other venues.

Taking into account the need to open up to and get closer to the visitor or potential visitors, to groups that find it harder to visit the museum for organisational or some other reasons, the museum started the campaign called School Museum on Wheels. Since one of the objectives of the museum was an exhibition in which to present the works and participation of all children in workshops inside and outside the museum, the workshops were all held in March and in early April.

Nevertheless, since the wish was to acquaint the participants or some of them with the actual premises of the museum and the permanent display, a St George's Day celebration was organised, including viewing the permanent display and exhibition of the School Museum on Wheels, for members of the Roma Association of Croatia, and the presentation of the Darda Culture and Art Association in collaboration with the Roma Association of the city of Beli Manastir, the members of which performed a choreography presenting the customs of Roma from various areas and the traditional dance of the Baranya Roma called Moša.